

Lesarabræv

Ein rættleiðing: Tað er ikki landskassin, ið rindar meginpartin

Úr tinginum frættist, siggi eg í Sosialinum nr. 177, at Marita Petersen, landsstýrskvinna hevur fingið ein fyrispurning frá Niels Paula Danielsen lögtingsmanni um viðurskipti, ið hava við viðkan av Listaskálanum at gera.

Eg skal ikki gera nakra viðmerking til málið, ið fyrispurningurin snýr seg um, tað liggur ikki á mær, men gera vart við, at hann fyrir ein part byggir á skeivt grundarlag.

Sagt verður m.a., at talan er um almenna bygging í høvuðsstaðnum, «eisini har landskassin rindar meginpartin av kostnaðinum. Hesum kann eingin liva við...»

Hetta er ikki beint. Listasavn Føroya hevur fingið til vega pening frá ymsum grunnum uttanlands, ið hava til endamálið at styðja list. Augustinusfondet í Danmark hevur verið við til at fígga mong listasavn — m.a. tað gitna Louisiana, ið ikki hevði verið tað, tað er, var Augustinusfondet ikki uppi. Augustinusfondet hevur givið tilsegn um at lata ein stóran part av kostnaðinum av at byggja nýggjan listaskála. Aðrir grunnar hava eisini givið tilsegn um stuðul — til samans 5 milliónir kr.

Tað er als ikki óhugsandi, at uppافتur aðrir útlendskir grunnar eru, ið hava hug at lata sitt ískoyti. Okkurt bendir á

tað. Í Føroyum eru eisini stuðlar — m.a. Listafealg Føroya.

Undir tingviðgerðini av fíggarlógini segði fram-søgumaður sjálvstýrisflokksins, ið eisini umboðar flokkin í fíggarnevndini, nakað soleiðis, at hann dugdi ikki at siggja, at nøkur orsök var til at byggja nýggjan listaskála. Listaverkini stóðu burturgoymd í kjallara, har kundur tey fyrir sær verða standandi, tí eingin hevði gleði av teimum kortini. Soleiðis skilti eg stóðu hansara. Hann meinti alto, at her var peningur at spara, ið kundi bjarga landinum úr fíggarkeppuni.

Hetta var so tann føroyski sjálvstýrisflokkur-in. Í grannalondum okkara eru, sum nevnt, hug-sjónarfólk, ið hugsa óðrvisi. Teir vilja lata okkum pening, so vit kunnu fáa bygt ein listaskála. Hetta kemur av, at føroysk list hevur gott orð á sær víða um, og hesir grunnar meina, at list okkara eigur góðar karmar uppibornar.

Tórshavnar Býráð er sinnað at lata sin part av hesi bygging. Býráðið hevur fyribils latið grund-oði — og nevndin fyrir viðarlundina er sinnað at medvirka til, at henda bygging verður partur av vakrar heild í sambandi við nýplánting í viðarlundini.

Tað, ið biðið verður um,

er ikki, at landskassin skal »rinda meginpartin av kostnaðinum« — men ½. Hetta svarar til tað, ið landskassin plagar at lata, tá ið bygdarhús verða bygd. Á fíggarlógargruppskoti sínum fyrir 1992 hevur landsstýrið skotið upp at seta 1.5 mill. av til hetta endamálið — og síðan 2 mill. aftrat eftir framtíðar iløguætlanini.

Verður rumblað so mik-ið við hesum máli, at alt endar á gólvinum í einum

vasa, sum føroyingum líkt, gleppa — fyríbils — 5 mill. kr. okkum av hond-um, ið ætlaðar vóru sum ein gáva til okkara frá grunnum aðrastaðni, ið vildu sýna sína vælvild.

Her er talan um arbeiðs-pláss innan byggingina í tvey ár. Hava vit ráð til at siga frá okkum kapital í hesum peningatrongu tíð-um?

Bárdur Jákupsson

Landsstýrismaðurin sum ikki dugir prosentrokning

Tað kemur meira og meira fram, at John Petersen er fullkomiliga ókvalifiser-aður til tað starv, hann hevur. Eitt gott dømi um hetta er tíð nýggju studn-ingarnir, sum skulu set-as. Teir skuldu verið lýst-ir 20. september. Í skriv-andi stund er tað ein spurningur, um teir í heila tikið verða lýstir, tá teir skulu koma í gildi. Og tíð-indini í fjølmíðlunum boða frá, at allir studningar skulu skerjast 30%. Hevði ikki tók játtan verið funn-in aðra staðni á fíggar-lógini, hevði niðurskurð-urin verið meira enn 50%. Grundgevingin er, at játt-anin er upprúkt og ikki

røkkur til meira.

Orsøkin til hetta er einki uttan fullkomiligt dugaloyvi, sum júst John Petersen hevur á byrgdina av. Talan er snøgt sagt um tørvandi roknikynstur, tí at divi-dera eina ársveiðu uppi eina játtan kann hvørt skulabarn gera við einum lummaroknara. Og at talan er um kleyvarskap verður bert undirstrikað av, at landaðu nøgdarnar, síðan studningar seinast vóru ásettir, eru lægri í ár enn í fjør. Tískil skuldi av-løp verið bert við vanlig-um skynsemi.

Men at maðurin ikki ein-gang dugir prosentrokn-

Kol

Tað ljóðar, at studning-urin til kolarakstur-in skal skerjast munandi á komandi fíggarløg.

Er hetta nú skilagott?

Vit eru nógv — ikki bara fólkapensionistar — sum einans hava kilið á at lita til varma. Fáa vit ikki kol, mugu pensionistarnir fáa almennar pengar til sentralvarma, tí pensión okkara røkkur bert til dagligan rakstur, nóg illa til viðlíkahald av húsunum. Iløgur í eitt nú sentralvarma er ikki hugsingur um.

So øll skilja, at her verður so væl spart eftir reyv, fara teir at skrarva av tí litla studningi, her er talan um.

Serliga lögtingsmenn-inir fyrir Suðuroynna eiga at leggja doyn á, at studningurin ikki verður minkaður.

So er eitt annað. Fellur kolaarbeiðið burtur, sum tað sær út til, so verða okkara røkkur bert til dagligan rakstur, nóg illa til viðlíkahald av húsunum. Iløgur í eitt nú sentralvarma er ikki hugsingur um.

Fólkapensionistur

ing, váttaði hann í sjón-varpinum hósdagin, tá hann segði »prisinar í fjør vera fleiri hundrad prosent lægri enn í ár«. Eitt-hvørt skulabarn veit, at trekkir tú 100% frá einum og hvørjum tali kemur tú niður á null!! Tí kann einki tal vera fleiri hundrad prosent lægri enn eitt annað. Og skal talast um prosentir í hesi sammet-ing, verður tað nakað sum líkast 30. So við hesum roknikynstrinum er ikki so lægt, at úrslitið er sum tað er.

Ørvitisuppskot um tvey prísiskoyti

Sum menn minnst var »filosofiurin« aftanfyrir fiskivinnulógirnar í fjør, at øll viðurskipti viðvík-andi fiskivinnu skuldu vera so »einföld«, at sjálvt tann mest tjúkkhøvdaði politikarin skuldi skilja tvey.

Men so einföld eru viðurskiptini í fiskivinnuni hóast alt ikki, at hetta ber til, og tað hava vit júst fingið váttað í hesum døg-um.

Ein av lógnum frá í fjør segði, at frá 1. apríl í ár skuldi einki eita mann-ingar ella rakstrarstudn-ingur. Tað skuldi bert vera talan um eitt prís-iskoyti, sum skuldi leggjast afturat prísnum og tí-skil skuldi bytast samb. sáttmálan.

FF gjørdi vart við bein-anvegin, at hetta snøgt sagt ikki bar til. Tí linu-veiðan var meira arbeiðs-skapandi og kravdi sama ella minni studning pr. ar-beiðspláss men meira pr. kg. Skuldi bert eitt prís-iskoyti vera, kom hetta helst at taka grundarlagið undan linuveiðuni, s um kom at vera við skerdan lut.

Eingin lurtaði eftir okk-um tá. Vit førdi tað sama fram, tá samráðst var um samgongu, men teir sjálv-løku politikararnir vistu betur og góvu sær ikki far um okkara leiðbeining.

Galdandi skipan varð tí-skil framlongd til 1. oktober, og nú hevur fólkaflakkurin knappliga funnið útav, at vit høvdu

Framhald á síðu 22

Hevnir seg inn á fiskimenn

Tað tykist sum John Petersen sær tað sum sína fremstu uppgávu at hevna seg inn á fiskimenn og at royna at smíðra inn-tøkutrygdina hjá fiski-monnum. Sum kunnugt var fyrsta uppskot hans-ara at taka trygdina frá fiskimonnum, sum fóru hinumegin knøttin at finna okkum nýggjar veiðimøguleikar.

Síðan hann mátti bakka her, hevur hann nýtt sína tíð til at gera eitt annað lógargruppskot, har stóru partur av fiskimonnum í heila tikið mistu sína inn-tøkutrygd. Menn skulu snøgt sagt straffast, um tað hevur gingist teimum væl. Hansara uppskot er, at fiskimenn skulu fáa minstuløn eftir nøkur-lunda somu reglum sum forsorgshjálp annars verð-ur latin. Men hetta uppskotið var tó so ørt, at tað ongan móguleika hevur.

Viðvíkjandi ídnaðarmálaráðharranum

Í Dimmalætting 26. sept. stendur: »Núverandi idn-aðarmálaráðharri var við sum lögtingsmaður at leggja eykaavgjald á idn-aðin og orkuna, meðan hann sjálvur sat sum idnaðarráðgevi. Ein idnaðarmaður segði seg tá úr nevndini hjá idnaðar-felagnum sum mótmæli í-móti, at hesin maður hevði tvær meiningar.»

Veruleikin er tann, at eg í eitt heilt stutt skeið — frá 1. desember 1984 og eitt sindur inn í 1985 — røkti starvið sum idnaðar-ráðgevi. Tá segði ein maður seg úr nevndini í ídnaðarfelagnum orsakað av míni stóðu í tinginum. Her var ikki talan um eitt oljuavgjald, men um eitt olavgjald. Har er ein ávis-

ur munur.

Oljuavgjaldið kom ikki fyrr enn á heysti 1986, og ferðamannaavgjaldið um sama mundið. Sum um-støðurnar vóru tá helt ein meirluti í lögtinginum, at hetta var tað rætta at gera.

Vit í Javnaðarflokkin-um hava altið havt ta stóðu, at vit virka fyrir teir veikastu bólkarnar í sam-felagnum. Teir veikastu bólkarnir í samfelagnum hava fyrr í høvuðsheit-inum verið sjúk og gomul, men sum dagurin er í dag, so er tað ein annar bólkur, sum tíverri er vaksin nógv tey tvey seinastu árin, og tað eru tey arbeiðsleysu. Tí vil Javnaðarflokkurin føra ein politikk, sum ger meiri virksemi í landinum,

soleiðis at tómar, fullførar hendur hava okkurt at fara til.

Skrivingin um at hava eina stóðu inntil ein nýggj verður tikin, dámar mær væl. Hetta var kanska nakað av tí klókasta, Jens Otto Krag nakrantið segði. Tað er nevnliga so, at skal ein vera við at stjórna einum landi, so má ein taka stóðu eftir um-støðinum. Vit hava alt ov nógv dømi, hvar ein fer í ólukk, um hann ikki ar-beiðir eftir umstøðinum.

Nú stórar broytingar eru á handilsøkinum og framleiðsluokinum, verða vit noyddir at umstilla okkum, soleiðis at okkara fyrirkur fáa fyrirreytir fyrir at virka og liva. Har havi eg mett, at ein fyri-

treyt er, at tær hava sama orkuprís sum okkara kappingarneytar hava. Tað kann væl vera at tað er ein broytt stóða, men havandi í huga, at tollurin uppá idnaðarvørur fellur burtur 1. jan. 1993, verður eingin verjutollur at virka innanfyri tá.

Politikkur snýr seg um framtíð, og tað er í framtíðini vit skulu vera. Tað nyttar einki at gera tað sama í ár sum vit gjørdi í fjør. Tað vildi verið merki-ligt, um fólk byrjaðu at klæða seg eftir hvat dato álmanakkin visti og ikki eftir veðrinum.

Virðingarmest

Thomas Arabo